

سوال

درباره‌ی یک حادثه سوالی داشتم. یک برادر مسلمان به همسرش گفته که او را سه طلاق داده است. اما بعد از چند ساعت برگشته و می‌گوید او در حال خشم این را گفته است. سوال من این است: آیا این برادر اجازه‌ی برگشت به همسرش را دارد؟ یک رای بر اساس ادله‌ی شریعت اسلام می‌خواهم. چون ما در این باره چند نظر را شنیده‌ایم اما بدون ذکر دلیل.

پاسخ مفصل

الحمد لله.

«خشم بر سه نوع است:

یکی هنگام خشم شدید که احساس انسان را مختل می‌کند و مانند دیوانه یا شخص سبک‌سر می‌شود. این نوع طلاق نزد همه‌ی اهل علم واقع نمی‌شود زیرا او همانند مجنون عقلش را از دست داده.

حالت دوم به این صورت است که شدیداً خشمگین باشد اما می‌داند چه می‌گوید و چه می‌کند، ولی به شدت خشمگین است و به سبب درگیری و فحش و بد و بی‌راه طولانی یا کتک کاری نتوانسته خودش را کنترل کند. درباره‌ی این خشم میان اهل علم اختلاف است ولی قول صحیح‌تر این است که این نوع طلاق نیز واقع نمی‌شود. زیرا پیامبر - صلی الله علیه وسلم - می‌فرماید: **طلاق و آزادسازی برده در حال اغلاق [صحیح] نیست** به روایت ابن ماجه (۲۰۴۶) و آلبانی در ارواء الغلیل (۲۰۴۷) آن را صحیح دانسته است. بسیاری از علما لفظ **اغلاق** را به معنای اجبار و خشم شدید دانسته‌اند.

حالت سوم خشم خفیف است که به سبب کدورت خاطر همسر از یکی از کارهای زنش رخ می‌دهد اما آنقدر شدید نیست که عقل او را بپوشاند، بلکه خشمی عادی و سبک است. طلاق در این حالت نزد همه‌ی علما واقع نمی‌شود.

این رای صحیح درباره‌ی مساله‌ی طلاق در حال خشم با این شرح و تفصیل است، چنانکه ابن تیمیه و ابن قیم رحمۃ الله علیهما تحریر نموده‌اند».

والله اعلم وصلى الله وسلم على نبينا محمد.